



Raadsbrief

Onderwerp: Actieplan minimabeleid en stand van zaken

Registratienummer: 636934

Datum: 11 april 2017

Betreft Programma: 5. Sociaal domein

Portefeuillehouder: P. van Zwanenburg

Medewerker: N. Keus

Aanleiding

In 2016 heeft er een evaluatie op het minimabeleid plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat in de gemeente Hof van Twente op 1 juni 2016 745 huishoudens een inkomen tot 120 procent van het wettelijk sociaal minimum (wsm) hebben. Dit is 5 procent van alle huishoudens in de gemeente en ligt ver onder het landelijk gemiddelde van 12 procent. 5 procent is nog steeds te veel, daarom dit actieplan.

Bij de behandeling van de evaluatie in de raad eind november 2016 is afgesproken dat per kwartaal er een stand van zaken gegeven wordt.

Inhoudelijke boodschap

Armoede en sociale uitsluiting hebben een nauwe relatie met elkaar. Sociale uitsluiting leidt ertoe dat mensen niet optimaal meedraaien in onze samenleving. Ze ervaren achterstand op het gebied van bijvoorbeeld arbeid, onderwijs, huisvesting, gezondheid. Deze opeenstapeling van achterstanden maakt het voor mensen in armoede extra lastig om hun situatie te verbeteren.

De gemeente Hof van Twente wil dat zo min mogelijk inwoners in armoede leven en opgroeien. Daarom zetten we vooral in op preventie en vroegsignalering, op de aanpak van schulden, op vereenvoudiging van complexe armoederegelingen en op experimenteren met innovatieve projecten. We willen zo veel mogelijk voorkomen dat mensen in armoede terechtkomen. We zetten in op vroegtijdige signalering van problemen en schulden. We zorgen er enerzijds voor dat degenen die (tijdelijk) onze financiële ondersteuning nodig hebben, deze krijgen. Daarbij zorgen we ervoor dat mensen ons aanbod weten te vinden, dat ze niet gehinderd worden door bureaucratische rompslomp, dat ze sneller en beter geholpen worden zodat ze minder wakker liggen van de zorgen over hun primaire levensbehoeften.

Daarnaast willen we perspectief bieden aan onze inwoners door hen te begeleiden naar opleiding of werk.

In het actieplan hanteren we de volgende uitgangspunten:

Toegankelijkheid: we willen dat onze gemeentelijke regelingen beter toegankelijk zijn. Degenen voor wie ze bedoeld zijn, moeten ze gemakkelijk kunnen vinden, begrijpen en aanvragen.

Beginnen bij het begin: schulden willen we liefst zoveel mogelijk voorkomen en/of zoveel mogelijk in een vroeg stadium aanpakken.

Kinderen: als we bij het begin willen beginnen, dan zijn kinderen vanzelfsprekend een aparte doelgroep in de aanpak van armoede. Want als zij hun ontwikkelkansen kunnen vergroten, ongeacht de situatie van hun ouders, dan werkt dat preventief naar hun toekomst toe.

Samen aan de slag: in de aanpak van armoede kunnen we in onze gemeente gelukkig beschikken over vrijwilligersinitiatieven, actieve maatschappelijke organisaties enz. We zoeken actief verbinding en faciliteren ook het leggen van verbindingen. Ook binnen onze eigen organisatie hebben we contact met de betrokken domeinen (bijvoorbeeld de beleidsmedewerkers bij wonen, Wmo, jeugd).

Zelfredzaamheid: het vergroten van de zelfredzaamheid is een belangrijk thema. We moeten in de toekomst meer vertrouwen op het vermogen van mensen om hun eigen problemen op te lossen en we willen het liefst dat mensen zichzelf financieel kunnen redden.

Op basis van de evaluatie van het minimabeleid hebben we 3 speerpunten benoemd:

1. De informatievoorziening/voorlichting moet beter en de procedures moeten eenvoudiger.
2. Alle kinderen in Hof van Twente moeten mee kunnen doen.
3. Inwoners moeten niet langer om financiële reden medische zorg mijden.

Om deze speerpunten goed aan te pakken hebben we besloten tot een aanpak op 4 hoofdlijnen:

1. preventie en vroegsignalering
2. aandacht voor schulden
3. het systeem eenvoudiger maken
4. verbinden

Deze lijnen staan niet los van elkaar. Ze hebben samenhang met elkaar en versterken elkaar. We willen de verdere uitwerking van de lijnen ook op een verbonden wijze vormgeven, verbonden met organisaties en inwoners die in de praktijk werkzaam zijn in en/of geconfronteerd worden met de genoemde onderwerpen.

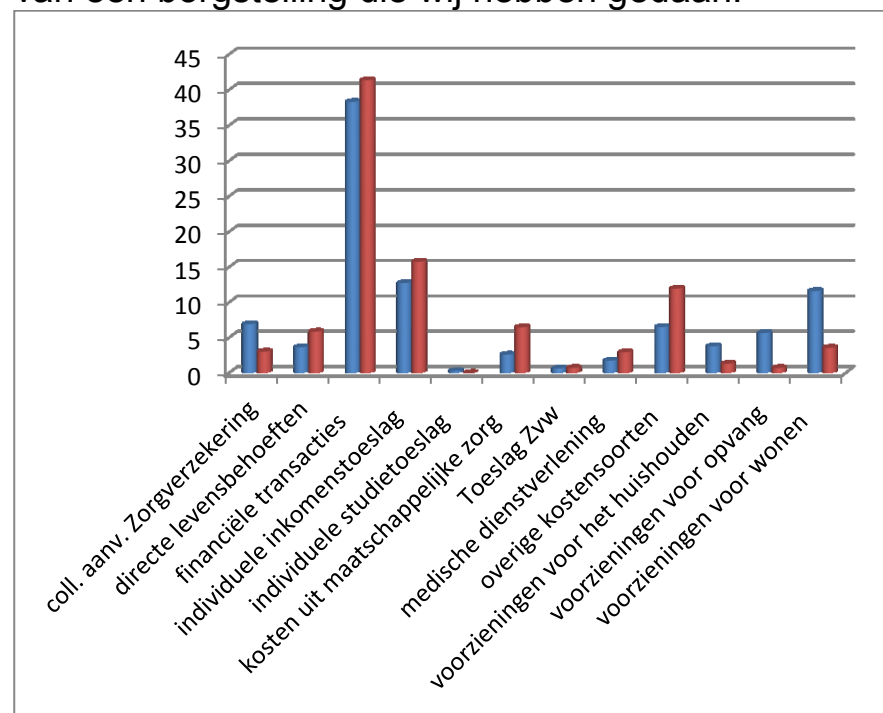
Daarnaast zoeken we ook de verbinding met de overige beleidsterreinen. Want op veel terreinen vinden er zaken plaats die ook van invloed zijn op de aanpak van armoede.

Wat hebben we al gedaan

We zijn onder andere gestart met het bezoeken van alle mensen die hun gegevens hebben achtergelaten naar aanleiding van het invullen van de vragenlijst voor de evaluatie. Deze bezoeken worden eind april afgerond. Het merendeel van de gesprekken heeft één of meer aanvragen opgeleverd. Ook hebben er een aantal publicaties in het Hofweekblad/Hofproat gestaan over ons minimabeleid en is het animatiefilmpje over ons minimabeleid die op de schermen bij huisartsen, apothekers, fysiotherapeuten enz. gedraaid gaat worden bijna klaar.

In de bijlage bij het actieplan is een tabel opgenomen met alle concrete acties en de tijdsplanning.

In de grafiek hieronder een overzicht van de gemaakte kosten bijzondere bijstand tot 30 maart 2017 (nabetalingen daargelaten) in vergelijking met dezelfde periode in 2016. Uit de grafiek komt naar voren dat de kosten voor bijvoorbeeld individuele inkomenstoelag, kosten uit maatschappelijke zorg (bv zwemlessen) en overige kostensoorten (bv reiskosten schoolgaande kinderen) zijn gestegen ten opzichte van 2016. Ook de post financiële transacties is gestegen, terwijl er minder is uitgegeven aan kosten voor beschermingsbewind. Dit komt onder andere door een betaling naar aanleiding van een borgstelling die wij hebben gedaan.

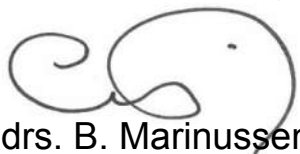


Rood is 2017 / blauw is 2016

Conclusie

Er is een begin gemaakt met de intensivering van het minimabeleid. Door de voortgang van de acties uit het actieplan willen we nog meer mensen bereiken zodat zo min mogelijk inwoners van Hof van Twente in armoede leven en opgroeien.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris a.i., de burgemeester,



drs. B. Marinussen



drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel

Inleiding

In 2016 heeft er een evaluatie op het minimabeleid plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat in de gemeente Hof van Twente op 1 juni 2016 745 huishoudens een inkomen tot 120 procent van het wettelijk sociaal minimum (wsm) hebben. Dit is 5 procent van alle huishoudens in de gemeente en ligt ver onder het landelijk gemiddelde van 12 procent. Bijna 6 procent van alle kinderen in de gemeente groeit op in een minimahuishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Landelijk groeit 12 procent van de kinderen op in een minimahuishouden. Vergeleken met landelijke gemeenten waar KWIZ onderzoek heeft gedaan komt het aandeel kinderen dat opgroeit in een minimahuishouden overeen met het gemiddelde. De belangrijkste uitkomsten van het onderzoek zijn:

- Bijna 6% van alle kinderen groeit op in een minimahuishouden.
- Het bereik van de Participatieregeling is met 10% laag. In de meeste andere gemeenten ligt het bereik tussen de 35 à 40%.
- Minimahuishoudens met een overige inkomstenbron maken het vaakst gebruik van de kwijtschelding, minima met een bijstandsuitkering het minst vaak.
- Bij niet gebruik van de regelingen geeft 40% aan dat zij de regeling niet kennen en 32% denkt dat hij/zij niet in aanmerking komt voor een regeling.
- Aanvraag is ingewikkeld en het proces is bureaucratisch.
- Van alle respondenten geeft 46% aan kosten voor zorg, medicatie, medische behandeling of ondersteuning te mijden. Bijna een derde doet dat meerdere keren per jaar.

Ondanks de algemene conclusie dat armoede in onze gemeente relatief gezien meevalt, voelen wij toch de urgentie om actie te ondernemen.

De overheid van de toekomst is een samenwerkende overheid. Alleen door krachten te bundelen, sterke verbindingen te leggen en de juiste kennis te delen maken we Hof van Twente sterker. Juist bij het onderwerp armoede is deze samenwerking belangrijk. Lokaal beleid kan armoede niet voorkomen of oplossen. Lokaal beleid kan hoogstens de omvang en de duur van armoede beïnvloeden. Door samenwerking met andere partijen kunnen we wel een verschil maken. De omvang en intensiteit van armoede moet worden aangepakt in een gezamenlijke inspanning van gemeente, maatschappelijke organisaties, professionals, vrijwilligers, maatschappelijk betrokken bedrijven en niet in de laatste plaats de betrokkenen zelf. Dit actieplan heeft vooral tot doel een proces op gang te brengen. Een proces waarin een aantal lijnen worden uitgezet, acties worden gestart, pilotprojecten worden opgestart en uitgevoerd en verbindingen worden gelegd en/of versterkt. Met als overkoepelend doel dat we de sociale uitsluiting en de ongelijkheid die ontstaan door armoede, aanpakken.

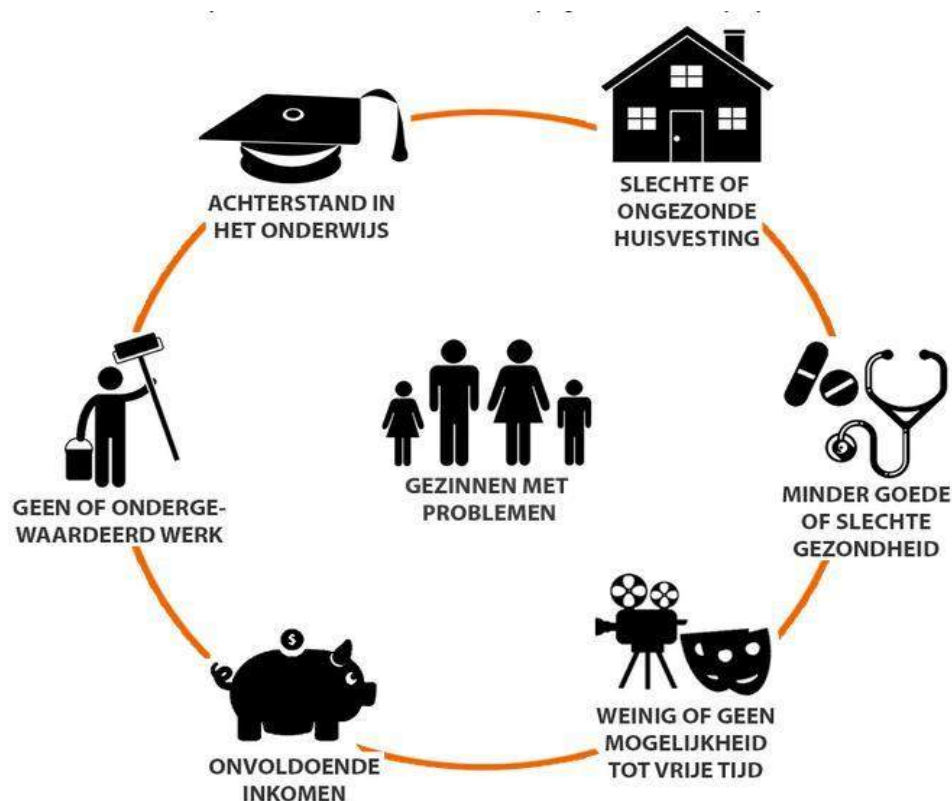
Wie in armoede leeft, heeft daar zelden bewust voor gekozen. Armoede kan iedereen overkomen. Omdat je je baan verliest, je partner verliest, omdat je arbeidsongeschikt raakt. Of omdat je als kind opgroeit in een arm gezin. Mensen zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor hun situatie en het oplossen van hun problemen. We verwachten van onze inwoners dat zij zich actief inzetten om zelfredzaam te worden en/of te blijven en dat zij daarvoor, zo nodig, zelf en eerst een beroep doen op hun familie, vrienden of sociale netwerk. Daarom staat in de gesprekken met de gemeente niet de vraag centraal "Waar heeft u recht op?", maar de vraag "Wat heeft u nodig in uw situatie?".

Soms is armoede van tijdelijke aard en dan is het vinden van een betaalde baan de meest voor de hand liggende oplossing om uit de armoede te komen en te blijven. Er zijn ook situaties waarin mensen langdurig in armoede leven. Dan ontstaat er vaak samenhang met problemen op een ander vlak, zoals gezondheid of eenzaamheid. Daarom vraagt de aanpak van armoede om een brede benadering. We leggen verbindingen met andere domeinen en we leggen verbindingen met onze partners. Zo kunnen we meer doen voor hen die in armoede leven. Daarom dit actieplan.

We hanteren een brede definitie van armoede en definiëren het, conform het Nationaal Actieplan, als: Armoede is een complex verschijnsel met veelal samenhangende dimensies: inkomen, maatschappelijke participatie, gezondheid, zelfredzaamheid, wonen en leefomgeving.

Kortom, het gaat om kwetsbare burgers. Vanuit het bewustzijn van de complexiteit van armoede kiezen we voor een benadering die zich zowel richt op het duurzaam verbeteren van de inkomenspositie als op het voorkomen van sociale en maatschappelijke uitsluiting.

We zijn tevreden als burgers ons aanbod beter weten te vinden, er gebruik van maken, en het ondersteuningsaanbod er toe leidt dat onze burgers, ondanks hun situatie, participeren. We willen namelijk dat sociale uitsluiting en de ongelijkheid die ontstaat door armoede, door onze aanpak vermindert.



- Armoede is voor iedereen anders. Het heeft te maken met niet rond kunnen komen, maar niet per se met een laag inkomen.
- Armoede isoleert: je kunt minder meedoen, op bezoek, deelnemen aan activiteiten. Dat gevoel van sociale uitsluiting wordt altijd in verbinding gebracht met het begrip armoede.
- Armoede heeft een relatie met andere leefgebieden als gezondheid, wonen in een slechter huis, in een wijk waar je je niet altijd prettig voelt.
- Kinderen die opgroeien in armoede lopen een groter risico op sociale uitsluiting: er zijn minder mogelijkheden om bijvoorbeeld deel te nemen aan culturele of sportactiviteiten. Niet alleen omdat er geen geld voor is, maar ook omdat er soms sprake is van verkeerd voorbeeldgedrag, omdat de kinderen niet uitgedaagd worden om zich te ontwikkelen, omdat de ouders zelf geen groot netwerk hebben. Veel mensen die we gesproken hebben, gaven aan dat we vooral aandacht moeten schenken aan deze groep.

- Armoede is een taboe. Dat leidt er bijvoorbeeld toe dat mensen soms te laat hulp zoeken en dat de problemen al groter zijn geworden dan dat noodzakelijk was geweest.
- Financiële problemen veroorzaken grote stress en leiden tot meer en andere problemen. Als je 's nachts wakker ligt van de schulden, ben je de dag daarna niet fit om te werken of om andere zaken te doen. De theorie van de schaarste laat zien dat mensen die te maken hebben met armoede geen oog meer hebben voor andere zaken. Daardoor lopen ze grotere kans op korte termijn denken, op het maken van onverstandige keuzes, op een tunnelvisie en soms zelfs tot een (tijdelijke) verlaging van het IQ (Mullainathan en Shafir).

Hoofdstuk 1: Doel en uitgangspunten actieplan minimabeleid

Doel

Armoede en sociale uitsluiting hebben een nauwe relatie met elkaar. Sociale uitsluiting leidt ertoe dat mensen niet optimaal meedraaien in onze samenleving. Ze ervaren achterstand op het gebied van bijvoorbeeld arbeid, onderwijs, huisvesting, gezondheid. Deze opeenstapeling van achterstanden maakt het voor mensen in armoede extra lastig om hun situatie te verbeteren.

De gemeente Hof van Twente wil dat zo min mogelijk inwoners in armoede leven en opgroeien. Daarom zetten we vooral in op preventie en vroegsignalering, op de aanpak van schulden, op vereenvoudiging van complexe armoederegelingen en op experimenteren met innovatieve projecten. We willen zo veel mogelijk voorkomen dat mensen in armoede terechtkomen. We zetten in op vroegtijdige signalering van problemen en schulden. We zorgen er enerzijds voor dat degenen die (tijdelijk) onze financiële ondersteuning nodig hebben, deze krijgen. Daarbij zorgen we ervoor dat mensen ons aanbod weten te vinden, dat ze niet gehinderd worden door bureaucratische rompslomp, dat ze sneller en beter geholpen worden zodat ze minder wakker liggen van de zorgen over hun primaire levensbehoeften. Daarnaast willen we perspectief bieden aan onze inwoners door hen te begeleiden naar opleiding of werk.

Uitgangspunten actieplan minimabeleid

We hanteren de volgende uitgangspunten:

Toegankelijkheid: we willen dat onze gemeentelijke regelingen beter toegankelijk zijn. Degenen voor wie ze bedoeld zijn, moeten ze gemakkelijk kunnen vinden, begrijpen en aanvragen.

Beginnen bij het begin: schulden willen we liefst zoveel mogelijk voorkomen en/of zoveel mogelijk in een vroeg stadium aanpakken.

Kinderen: als we bij het begin willen beginnen, dan zijn kinderen vanzelfsprekend een aparte doelgroep in de aanpak van armoede. Want als zij hun ontwikkelkansen kunnen vergroten, ongeacht de situatie van hun ouders, dan werkt dat preventief naar hun toekomst toe.

Samen aan de slag: in de aanpak van armoede kunnen we in onze gemeente gelukkig beschikken over vrijwilligersinitiatieven, actieve maatschappelijke organisaties enz. We zoeken actief verbinding en faciliteren ook het leggen van verbindingen. Ook binnen onze eigen organisatie hebben we contact met de betrokken domeinen (bijvoorbeeld de beleidsmedewerkers bij wonen, Wmo, jeugd).

Zelfredzaamheid: het vergroten van de zelfredzaamheid is een belangrijk thema. We moeten in de toekomst meer vertrouwen op het vermogen van mensen om hun eigen problemen op te lossen en we willen het liefst dat mensen zichzelf financieel kunnen redden.

Op basis van de evaluatie van het minimabeleid hebben we 3 speerpunten benoemd:

1. De informatievoorziening / voorlichting moet beter en de procedures moeten eenvoudiger.
2. Alle kinderen in Hof van Twente moeten mee kunnen doen.
3. Inwoners moeten niet langer om financiële reden medische zorg mijden.

Om deze speerpunten goed aan te pakken hebben we besloten tot een aanpak op 4 hoofdlijnen:

1. preventie en vroegsignalering
2. aandacht voor schulden
3. het systeem eenvoudiger maken
4. verbinden

Deze lijnen staan niet los van elkaar. Ze hebben samenhang met elkaar en versterken elkaar. We willen de verdere uitwerking van de lijnen ook op een verbonden wijze vormgeven, verbonden met organisaties en inwoners die in de praktijk werkzaam zijn in en/of geconfronteerd worden met de genoemde onderwerpen. Daarnaast zoeken we ook de verbinding met de overige beleidsterreinen. Want op veel terreinen vinden er zaken plaats die ook van invloed zijn op de aanpak van armoede.

In de volgende hoofdstukken wordt een uitwerking per hoofdlijn besproken. In de bijlage staat een tabel met de concrete acties en de tijdsplanning.

Hoofdstuk 2: Preventie en vroegsignalering

Waar gaat het over?

Vaak wordt aangegeven dat armoede een taboe is, dat mensen een hoge drempel ervaren om hulp te vragen. Mensen wachten vaak (te) lang met het vragen om hulp. De schulden zijn dan meestal al opgelopen, vaak zijn er dan ook al problemen op meerdere leefgebieden en het traject om te komen tot een oplossing wordt langer, intensiever, ingewikkelder en duurder.

Wat is onze ambitie?

Voorkomen is beter dan genezen! Het investeren in preventie en vroegsignalering levert meteen voordelen op. Dat wordt makkelijker als er minder schaamte heerst over het onderwerp armoede. Armoede moet een gewoon gespreksonderwerp worden. Daarvoor hebben we verschillende afdelingen binnen de gemeente, maar zeker ook partners in onze gemeente voor nodig. Denk bijvoorbeeld aan scholen die een rol kunnen spelen in financiële opvoeding, huisartsen die mensen op hun spreekuur krijgen met bijvoorbeeld slaapproblemen, Salut waar mensen met een vraag binnenkomen en woningcorporaties die ervaren dat het innen van de huur soms lastig is. Onze regisseurs en consultants moeten een belangrijke preventieve en signalerende rol gaan spelen. Bij het keukentafelgesprek moet de professional alert zijn op signalen van armoede.

Wat gaan we doen?

1. Kinderen

Kinderen die opgroeien in armoede, lopen een grotere kans om zelf later ook in armoede te leven. In Hof van Twente groeien ongeveer 399 kinderen op in armoede. Kinderen die opgroeien in armoede hebben het lastig om gewoon mee te doen. Ze hebben misschien geen dagelijkse warme maaltijd, ze krijgen geen nieuwe kleding wanneer het nodig is. Ze kunnen niet lid zijn van een sport- of muziekvereniging en een verjaardag vieren met cadeautjes en traktatie op school is niet mogelijk. De Kinderombudsman heeft in zijn eindrapport *Kinderen in Armoede in Nederland (juni 2013)* de gemeenten aanbevolen om een kindpakket samen te stellen. In maart 2014 heeft de kinderombudsman de handreiking aan Nederlandse gemeente voor "effectief kindgericht armoedebeleid" uitgebracht. Hierin zijn aanbevelingen opgenomen voor gemeenten om te komen tot een eigen gemeentelijk kindpakket. Waarbij niet alleen de regelingen van de gemeenten, maar ook van landelijk en lokale initiatieven zijn opgenomen. Wij gaan als gemeente ook naar een kind pakket. De beleidsregels bijzondere bijstand worden aangepast en hierin zal het kindpakket gelijk worden meegenomen.

Kinderen doen mee

We hebben verschillende fondsen die zich richten op het vergroten van de kansen om mee te doen. Denk aan het jeugdsportfonds, jeugdcultuurfonds. Deze fondsen krijgen ook een jaarlijkse bijdrage van de gemeente. Vanuit het Rijk is er structureel extra geld beschikbaar vanuit kansen voor alle kinderen. Met de scholen en de kinderopvang zijn we aan het kijken hoe we deze gelden het beste kunnen besteden. Het gaat hier dan voornamelijk om dat de kinderen kunnen meedoen en dat ze een goede schoolopleiding krijgen. Een goede, afgeronde schoolopleiding is een belangrijke voorwaarde om een baan te kunnen vinden. Een betaalde baan is een belangrijke voorwaarde om niet in armoede terecht te komen

Kinderen leren omgaan met geld

Het is belangrijk om kinderen thuis en op school financiële voorlichting te geven. Om kinderen voor te bereiden op hun toekomst en hen te ondersteunen bij hun pogingen om een betere toekomst voor zichzelf te bereiken. Dat is een verantwoordelijkheid voor de ouders, maar niet alle ouders zijn in staat om hun kinderen daarin te ondersteunen. Daarom zijn er ook andere initiatieven en partijen nodig. Als kinderen al leren hoe zijn hun financiële

zelfredzaamheid kunnen bevorderen, dan kunnen ze de opgedane ervaring gebruiken als ze op later leeftijd geconfronteerd worden met financiële vraagstukken.

2. Armoede uit de taboe sfeer halen

We gaan meer aandacht besteden aan het bespreekbaar maken van armoede.

Het signaleren en bespreekbaar maken van signalen van armoede is een taak van onze professionals. De recent verschenen publicatie "De eindjes aan elkaar knopen" van de VNG helpt de professionals in deze verantwoordelijkheid. Maar we willen ook bijvoorbeeld via onze communicatiemiddelen en die van onze partners armoede uit de taboesfeer halen.

We zullen onze samenwerkingspartners betrekken bij het ontwikkelen van activiteiten rondom armoede. Er wordt een animatiefilmpje gemaakt om de kenbaarheid van onze minimaregelingen te vergroten die overal in de gemeente te zien zal zijn. Door sterk in te zetten op communicatie hopen we armoede uit de taboe sfeer te krijgen. Verder zien we dat ervaringsdeskundigen een belangrijke rol kunnen spelen in het overbrengen van informatie. Juist omdat zij uit eigen ervaring spreken, is er een betere aansluiting met de leefwereld van hen die in armoede leven.

3. Preventie en vroegsignalering bij schulden

Juist wanneer financiële problemen starten, moeten we alert zijn. Want door vroeg in te grijpen en bij te stellen kan voorkomen worden dat betalingsachterstanden automatisch oplopen, bijvoorbeeld doordat er boetes en deurwaarderskosten bij komen.

Hiervoor is het "Functionarissenoverleg" (Fo) een goed middel. Het Fo is een structureel (maandelijks) overleg tussen medewerkers van Viverion, Salut, SON en gemeente (W&I). Het doel van dit overleg is om inwoners uit onze gemeente die een huurschuld hebben, in een zo vroeg mogelijk stadium hulp aan te bieden, zodat de huurschuld niet verder oploopt en daarmee een mogelijke ontruiming wordt voorkomen. Door deze samenwerking kunnen we onze inwoners een integraal schulddienstverleningstraject aanbieden.

Preventie en vroegsignalering bij schulden zal de komende jaren steeds belangrijker gaan worden. Per doelgroep willen we dit gaan oppakken en aangezien de jeugd de toekomst heeft hebben we besloten om daarmee te beginnen.

Hoofdstuk 3: Aandacht voor schulden

Waar gaat het over?

Soms lijkt het erop alsof schulden maken heel gewoon is. Het begint op de basisschool al met het lenen van vriendjes, later wordt dat lenen van vrienden en familie en soms al bij banken. Bijna iedereen heeft schulden: een studieschuld, rood staan bij de bank, een hypotheekschuld. Veel van deze schulden vormen geen probleem en de hoogte van de schuld is niet de belangrijkste reden of een schuld ook een probleem wordt. Een hypotheekschuld wordt pas een probleem bij bepaalde situaties, als een huis verkocht moet worden bij een scheiding bijvoorbeeld.

Een achterstand in betalen leidt maatschappelijk gezien ook niet altijd tot problemen. Pas als er sprake is van meerdere betalingsachterstanden en de schuldenaar deze niet of slechts met veel moeite kan terugbetalen, gaan de achterstanden ook een maatschappelijk probleem vormen. Als we dus praten over het maatschappelijk probleem van schulden, dan gaat het over schulden en betalingen waarbij de schuldenaar niet of nauwelijks aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Schulden grijpen zwaar in in iemands leven. De zorg om rond te komen met weinig geld, wordt nog versterkt door zorgen over aanmaningen, deurwaarders, automatisch oplopen van schulden door boetes, beslaglegging enz. De regelingen rondom incasso vergroten het probleem. De wettelijke beslagvrije voet wordt niet altijd goed gehanteerd, de prioritaire positie van de overheid als schuldeiser kan ertoe leiden dat de aflossing van schulden bij bijv. woningcorporaties in het gedrang komt. Met de dreiging van huisuitzetting (en nog hogere maatschappelijke kosten) tot gevolg.

Wat is onze ambitie?

De gemeente zal daar waar mogelijk, problematische schulden zoveel mogelijk zien te voorkomen. Schulden vormen een belemmering voor de deelname aan de maatschappij en daarom wordt aan alle inwoners, binnen het gestelde (wettelijke) kader, ondersteuning geboden om de schuldsituatie op te lossen of beheersbaar te maken. Hierbij staat de zelfredzaamheid van de burger centraal. De gemeente biedt de kans om de schuldsituatie te voorkomen c.q. op te lossen, maar de burger blijft zelf verantwoordelijk voor het slagen van het traject.

Wat gaan we doen?

We willen onderzoeken hoe we meer mensen kunnen ondersteunen om uit de schulden te komen. Ook willen we ervoor zorgen dat mensen met kleine schulden niet verder afglijden en in een situatie met problematische schulden terecht komen. Er bestaat echter geen oplossing die voor iedereen werkt. (N. Jungmann). Wat voor de een goed werkt, hoeft voor de ander niet te werken. Om zo veel mogelijk verschillende (type) mensen te bereiken zullen we verschillende opties moeten inzetten. Om uit te zoeken wat werkt voor welke groep mensen willen we de volgende projecten/pilots starten:

Mobility mentoring

EMPath in Boston ontwikkelde een nieuwe manier van begeleiden via Mobility Mentoring en boekt in de Verenigde Staten robuuste resultaten. Het belangrijkste verschil met de dienstverlening zoals die in Nederland is ingericht is dat de dienstverlening daar is ingericht op basis van inzichten uit de hersenwetenschap. Het vertrekpunt is dat armoede en schulden verlamd werken op ons vermogen problemen op te lossen. En dat kinderen die in armoede opgroeien op latere leeftijd vaak niet goed in staat zijn om doelen en prioriteiten te stellen, strategieën te ontwikkelen om die doelen te bereiken en door te zetten als het tegen zit. Met andere woorden: de zogenoemde executieve functies zijn doorgaans minder goed ontwikkeld. In Alphen aan de Rijn draait sinds kort een pilot met deze nieuwe manier van begeleiden en ook de Stadsbank is al aan het bekijken of en hoe deze benadering in haar

dienstverlening kan worden geïntegreerd. Door samen met de Stadsbank en de Omslag hier een pilot van te maken, kunnen we nagaan of deze benadering werkt voor onze inwoners.

Debt? Tot no debt!

In deze pilot neemt de gemeente Leiden de schuld over van jongeren en geeft deze 15 jaar de tijd om de schuld terug te betalen. Zodra de resultaten van deze pilot binnen zijn gaan we beoordelen of dit ook in Hof van Twente is toe te passen.

Pilot Menzis

In Enschede draait een pilot waar de gemeente Enschede en Menzis aan deelnemen. Mensen die een betalingsachterstand van zes maanden hebben worden voor de keuze gesteld om of een verplichte budgetcursus te volgen die wordt gegeven door de Stadsbank of ze worden als wanbetaler aangemeld bij het Zorginstituut Nederland. Wij gaan met Menzis in gesprek om te kijken of deze pilot ook in Hof van Twente kan plaatsvinden.

Hoofdstuk 4: Het systeem eenvoudiger maken

Wat is het?

Zoals eerder aangegeven is veel regelgeving op het gebied van armoedebestrijding van inkomensondersteunend beleid landelijk beleid. Daar willen we als gemeente in ieder geval een signalerende rol spelen. We zien echter dat mensen soms door de bomen het bos niet meer zien en verdwalen in alle regels. Regels die wij, als uitvoerder van wet- en regelgeving uitvoeren terwijl we zien dat het strikt volgen van de regels bij burgers kan leiden tot een hogere schuldenberg, of het verhogen van problemen.

Wat is onze ambitie?

We willen "het systeem" minder complex maken. Dat begint dan met terreinen waar we zelf invloed op hebben, waar we zelf uitvoeren. We willen de toegang tot onze dienstverlening in het sociaal domein verbeteren, en onze (aanvraag)procedures versimpelen. Dat betekent bijvoorbeeld dat we nagaan of we, als mensen een specifieke aanvraag indienen, er automatisch gekeken wordt of iemand ook recht heeft op andere inkomensondersteunende instrumenten. Als iemand bijvoorbeeld bijzondere bijstand aanvraagt, wordt er automatisch gecheckt of betrokkene ook recht heeft op inkomenstoeslag, declaratieregelingen of een tegemoetkoming aanvullende ziektekostenverzekering.

Wat gaan we doen?

We gaan onze processen digitaliseren. Via de site van bereken uw recht kunnen onze inwoners straks aan de hand van een aantal vragen gelijk zien op welke regelingen zij allemaal aanspraak kunnen maken. Doordat we de plusvariant van bereken uw recht aanschaffen kunnen onze inwoners straks dan ook gelijk al deze regelingen aanvragen. Ook wordt er gekeken naar het ambtshalve toekennen van regelingen., zoals bijvoorbeeld de bijzondere bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten waar we in 2017 mee zijn begonnen.

Hoofdstuk 5: Verbinden

Wat is het?

De aanpak van armoede is, zoals eerder gesignaleerd, een taak waarbij we elkaar nodig hebben: gemeente, professionals, vrijwilligers, burgerinitiatieven, onderzoekers en niet in de laatste plaats degenen die het betreft.

We zien daarin 3 uitwerkingen

1. bestaande verbindingen zichtbaar maken: er gebeurt heel veel in onze gemeente. Mensen en organisaties hebben contact met elkaar, maar hebben niet altijd overzicht over het geheel, ze zijn op zoek naar soortelijke initiatieven of naar aanvullende initiatieven. Bovendien lijkt het soms alsof er minder gebeurt dan dat er daadwerkelijk plaatsvindt.
2. Nieuwe verbindingen leggen: om de dienstverlening uit te breiden, om een beter en completer aanbod te kunnen doen, om nieuwe partijen te betrekken bij de aanpak van armoede
3. Bestaande verbindingen nieuwe inhoud geven.

Wat is onze ambitie?

We willen een brede, integrale aanpak van armoede, waarbij de verschillende professionele organisaties en vrijwilligers elkaar weten te vinden en samen werken aan gedeelde doelen. Daarbij stimuleren we hen ook om hun kennis en expertise met elkaar te delen. In dit verbinden speelt vooral een rol dat mensen zich met elkaar verbinden. Want de mensen maken (samen) het verschil.

Wat gaan we doen?

maatschappelijk initiatief faciliteren als gemeente.

We willen netwerkbijeenkomsten gaan organiseren waar we bijvoorbeeld organisaties met elkaar laten speeddaten. Zo kunnen zij kennis maken met andere organisaties/initiatieven.. Elkaar kunnen ontmoeten is een eerste stap om met elkaar te gaan werken. Vandaar dat we de komende jaren dit soort netwerkbijeenkomsten willen organiseren, waarbij we als gemeente een faciliterende rol hebben. Daarbij willen we ook experimenteren met werkvormen. Bij deze bijeenkomsten willen we ook eraan werken dat de verschillende initiatieven tot samenwerking komen en samen vraagstukken aanpakken die ze afzonderlijk niet aan zouden kunnen pakken.

Netwerken rondom materiële armoede verbeteren.

Niet alleen wij als gemeente zijn actief om armoede terug te dringen, maar in onze gemeente zijn hier veel organisaties in actief. Zoals zoals Salut, de Omslag, de Stadsbank Oost Nederland, woningcorporaties enz. Dit netwerk willen we verstevigen zodat we elkaar kunnen versterken en aanvullen door elkaars kwaliteiten op het gebied van hulpverlening bij armoede- en schuldenproblematiek.

Bijlage 1: Concrete acties

| Actie | Begindatum | Wanneer afgerond |
|--|------------------------------|--|
| Actieplan minimabeleid | December 2016 | 1 ^e kwartaal 2017 |
| Communicatieplan | Januari 2017 | 1 ^e kwartaal 2017 |
| Bezoeken 130 personen die NAW gegevens hebben achtergelaten | Februari 2017 | Mei 2017 |
| Ontwikkelen van animatiefilmpje, op onze website zetten en bij onze partners aanbieden | Maart 2017 | Mei 2017 |
| Ontwikkelen van flyers en aanbieden bij onze partners | April 2017 | Mei/juni 2017 |
| Communicatie minimabeleid via facebook en Hofweekblad | Maandelijks | Maandelijks |
| Evaluatie intensivering minimabeleid | Januari 2018 | 1 ^e kwartaal 2018 |
| Kansen voor alle kinderen | December 2016 | 2 ^e kwartaal 2017 |
| Kindpakket invoeren | December 2016 | 3 ^e kwartaal 2017 |
| Minimabeleid via Hofpas regelen | Januari 2017 | Januari 2018 |
| In werking hebben Bereken uw recht | Januari 2017 | 3 ^e kwartaal 2017 |
| Voorlichting intern | November 2016 | 3 ^e kwartaal 2017 |
| Voorlichting externe partners | April 2017 | 4 ^e kwartaal 2017 |
| Voorlichting Jeugd: Gastlessen organiseren op scholen Ouders via ouderavonden bereiken | Oktober 2017 | 4 ^e kwartaal 2017 (herhalen in 2018) |
| Meedoen aan week van het geld | Maart 2017 | 1 ^e kwartaal 2018 |
| Voorlichting ouderen (in samenwerking met Salut) Thema's zijn bijvoorbeeld: gebruik regelingen en voorzieningen, internetvaardigheden en weerbaarheid. | 4 ^e kwartaal 2017 | 4 ^e kwartaal 2017 (herhalen in 2018) |
| Voorlichting aan statushouders Nieuwkomers moeten inburgeren in Nederland. Bij het proces van inburgering is het ook van belang dat men zich redt op financieel gebied. Het gaat dan bijvoorbeeld om het behandelen van de post, het omgaan met de financiën en het plannen van uitgaven. | 4 ^e kwartaal 2017 | 1 ^e kwartaal 2018 |
| Digitalisering van procedures | 3 ^e kwartaal 2016 | 3 ^e kwartaal 2018 |
| Pilot Menzis | 4 ^e kwartaal 2017 | 4 ^e kwartaal 2018 |
| Pilot Mobility Mentoring | 4 ^e kwartaal 2017 | 4 ^e kwartaal 2018 |
| Pilot Debt? to no debt! | 4 ^e kwartaal 2017 | 4 ^e kwartaal 2018 |
| Organiseren van netwerkbijeenkomsten | 3 ^e kwartaal 2017 | 4 ^e kwartaal 2018 |
| Aanpassen en versimpelen beleidsregels en verordeningen | Januari 2017 | 1 ^e kwartaal 2018 |
| Onderzoeken uitbreiding collectieve zorgverzekering GarantVerzorgd Menzis | Maart 2017 | 3 ^e kwartaal 2017 |

